

Tiếng Việt của tôi ơi!

Phạm Xuân Nguyên

Chào mừng các bạn đón đọc đầu sách từ dự án sách cho thiết bị di động

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Mục lục

[Tiếng Việt của tôi ơ!](#)

Phạm Xuân Nguyên

Tiếng Việt của tôi ơi!

Tôi là người miền trung, tiếng Việt của tôi là tiếng Việt miền trung còn mang nhiều thổ ngữ có thể là gốc gác từ tiếng Việt cổ. Nhớ năm đóng quân tại Sài Gòn đi dạy tiếng Việt cho bộ đội Cam-pu-chia, học trò hỏi thầy dạy "phong bì", "cây bút", "quyển vở" nhưng ra đường dân gọi là "bao thơ", "cây viết", "quyển tập", tôi phải bảo những người lính quốc tế là tiếng Việt tôi dạy là tiếng phổ thông, còn những tiếng các bạn nghe thấy là một dạng phương ngữ. Khóa học đó sau sáu tháng 40 chiến sĩ Cam-pu-chia đều nói tiếng Việt giọng Nghệ, mỗi sáng tập thể đọc hô "một hai ba bốn" đồng đội tôi bảo có bốn chục "thằng Nguyên" đang hô. Vào học chuyên môn kỹ thuật quân sự một tháng đầu các chiến sĩ bạn đều kêu khó hiểu vì không nghe được tiếng của các thầy Việt phát âm giọng Hà Nội, "các thầy nói sai cả, chỉ thầy Nguyên nói đúng". Nhớ năm sang Nhật Bản, lên lớp tại giảng đường Đại học ngoại ngữ Tokyo về văn học Việt Nam cho các sinh viên Nhật khoa tiếng Việt, tôi được một anh vốn đã làm việc với tôi ở Hà Nội khen "hôm nay thầy nói rõ ràng dễ nghe nhất". Nhớ cái lần con tôi phát khóc vì được mẹ mua cho cái quần thụng về khoe bố nhưng lại bị bố nói là "quần thủng". Nhớ cái hôm xem phim Ngã ba Đông Lộc nghe đúng tiếng các cô gái quê trong phim, không phải giọng Hà Nội hay Sài Gòn, cảm xúc trong tôi dâng lên đầy tràn, tôi đã khóc nức nở, ôm lấy đạo diễn Lưu Trọng Ninh mà khóc. (Sau này nghe đâu tại một buổi xem duyệt có một vị

quan chức đã kêu là lồng tiếng Hà Tĩnh phim này khó nghe, tôi chỉ biết ngậm ngùi thương cho tiếng Việt của tôi).

Ôi tiếng Việt của tôi, tiếng Việt miền trung yêu quý tôi đã nói từ nhỏ và mãi mãi không thay giọng, đổi giọng được. Mới đây một cô gái làm thơ xưng cháu gọi chú, gọi điện tự xưng bảo: "Cháu quý chú vì nhiều lẽ, trong đó có một lẽ là chú xa quê đã bao năm nhưng vẫn không pha tiếng đổi giọng, không như có những người trẻ hẳn hoi mới chuyển vùng mấy năm đã nói giọng khác rồi". Tôi tự hào về tiếng Việt miền trung của tôi, không mặc cảm tự ti, không xấu hổ ngượng ngùng.

Bởi tôi biết, tuy nói tiếng miền trung, "giọng Hà Tĩnh nghe buồn cười đáo để", nhưng đi học rồi ra làm nghề văn tôi viết một thứ tiếng Việt của dân tộc đã chắt chiu, gìn giữ và mài giũa bao đời. Tiếng Việt phong phú, tiếng Việt đẹp đẽ, có khả năng chuyển tải được các kiến thức, các sắc thái tình cảm, những nét tinh tế và những sự phức tạp. Tôi biết ơn các tiền nhân trong suốt trường kỳ lịch sử dân tộc Việt đã gắng sức làm cho tiếng Việt tồn tại qua bao thăng trầm biến động, không những tồn tại mà còn phát triển. Câu nói của ông chủ bút tạp chí Nam Phong "Truyện Kiều còn, tiếng ta còn; tiếng ta còn, nước ta còn" là một lời tôn vinh xứng đáng tiếng Việt. Tôi yêu tiếng Việt, tiếng Việt của tôi, nên càng yêu quý những người xây đắp tiếng Việt tôi càng khó chịu với những người đang tâm làm hỏng tiếng Việt. Ở đây có trách nhiệm của nhà trường, của xã hội, của những người cầm bút nói chung. Đứa cháu tôi lên bảy một hôm đang trò chuyện bỗng "cháu phủ định ý kiến của bác". Phủ định ý

kiến - trời ạ, từ miệng một đứa trẻ thơ, đang trong câu chuyện bác cháu thân mật. Cái ngây thơ, cái hồn nhiên, trong trẻo của lời ăn tiếng nói trẻ nhỏ đâu mất rồi. Tiếng Việt đang bị mai một, đang bị cùn mòn, sáo rỗng - đó là tiếng kêu báo động đã cất lên lâu nay. Một giáo sư sinh học có lần than phiền chấm bài cho sinh viên ngành sinh mà phải chấm cả tiếng Việt vì câu cú trong bài rất kém, không biết diễn đạt đúng ý, từ ngữ dùng rất sai. Anh lắc đầu, sao bây giờ sinh viên lại rẻ rúng tiếng Việt đến thế. Tôi chia sẻ nỗi lo lắng và bức dọc của anh.

Một nguy cơ nữa đối với tiếng Việt là sự xâm thực của ngoại ngữ. Những người học ngoại ngữ cứ nghĩ tiếng Việt là tiếng cha sinh mẹ đẻ, tự nhiên nhi nhien cứ thế mà dùng, không cần học, cho nên họ chỉ chăm chú vào học tiếng nước ngoài, thành ra họ có thể giỏi một ngoại ngữ nhưng tiếng Việt họ lại kém. Tình trạng này nhà văn Võ Hồng khi chứng kiến cơn sốt học ngoại ngữ ở miền Nam trước 1975 đã từng báo động: "Là nhà văn, chúng tôi yêu mến tiếng Việt hơn ai hết, phụng sự cho tiếng Việt hơn ai hết. Nhưng khi dạy tiếng Việt cho học sinh thì thật là nản. Đến nỗi có lần tôi đã nửa đùa nửa thật mà nói với một lớp nữ sinh: "Đối với tiếng Việt, các cô là những bà mẹ chồng. Các cô hành hạ nó, giày xéo nó, vùi dập phũ phàng nó. Câu văn viết sao cũng được, bất chấp văn phạm, bất kể chánh tả. Trong khi với tiếng Anh tiếng Pháp, các cô chiu chít nâng niu, sai một giới từ nhỏ, thiếu một chữ s chữ e các cô xuýt xoa dấm đầu bút tai như vừa phạm tội trọng". Thật vậy, sự coi thường tiếng Việt ở bậc trung học đã đến độ trầm trọng.

Tiếng Việt của tôi ơi, làm sao mỗi con dân đất Việt không nuôi đậm mỗi duyên với tiếng mẹ đẻ của mình? "Quê hương mỗi người chỉ một - Như là chỉ một mẹ thôi", và tiếng nói của quê hương, của mẹ cũng chỉ một - tiếng Việt. Những người con xa xứ chỉ lo sao truyền giữ được càng lâu càng tốt tiếng nói nước mình, cái cuống rốn nối mình với quê cha đất tổ. Mất tiếng nói là mất dân tộc tính, bởi tiếng nói đâu chỉ đơn thuần là ngữ ngôn, đó là cả cách ăn ở ứng xử, cách nghĩ suy cảm xúc cả truyền thống bao đời kết tụ, cả những linh cảm run rẩy trong mỗi nhịp điệu giọng điệu, mỗi ngừng nghỉ ngắt hơi. Nhà văn viết theo phương pháp kỹ thuật nào cũng được, nhưng anh dùng tiếng mẹ đẻ là văn anh đã mang tính dân tộc rồi. Đừng ngại tiếng Việt bị phá hỏng khi các nhà văn tìm tòi thể nghiệm những khả năng mới của tiếng nước mình, chỉ đáng ngại khi nhân danh dân tộc để cầm giữ tiếng Việt trong một sự đơn giản đến cũ mòn, khô cứng.

Tôi vẫn nói tiếng Việt giọng trung. Con tôi nói giọng Hà Nội. Tôi đi đây đi đó trò chuyện với bao người bằng tiếng Việt của tôi. Tôi viết cố gắng bằng thứ tiếng Việt trong sáng và giàu có. Với tôi nước Việt nằm trong tiếng Việt, các lâu đài thành quách rồi tàn tạ, các phong tục tập quán có thể đổi thay, con người kế tiếp nhau các thế hệ trên miền viễn thời gian, nhưng tất cả đều còn lại khi được xâu suốt bằng sợi chỉ nhiệm mầu - tiếng nói dân tộc, tiếng Việt.

Tiếng Việt tôi, anh, chúng ta nói hôm nay là thứ tiếng tổ tiên ta đã nói, Lý Công Uẩn khi dời đô đã nói, Trần Hưng Đạo khi bình Nguyên đã nói, là thứ tiếng Nguyễn Trãi, Nguyễn Du, Hồ Xuân Hương đã cất lên trong những cảm xúc mãnh liệt,

là thứ tiếng "Mai ngày con ta lớn lên - Con sẽ mang đất nước đi xa - Đến những tháng ngày mơ mộng" và tiếng Việt sẽ lại cùng các thế hệ người Việt mai sau nói cười ca hát buồn vui. Tiếng Việt của tôi, duyên Việt của tôi .

Nguồn: <http://vnthuquan.net>

Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Nguồn: e-cadao

Được bạn: NHDT đưa lên

vào ngày: 18 tháng 8 năm 2006